

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ. СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Г.О.Добровольська

«15 лютого» 2022 р.

Програма

**комплексного іспиту з фахових дисциплін для вступу
на II курс ОС «Бакалавр»**

Спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа та страхування

Затверджено на засіданні приймальної комісії
(протокол №3 від «15» лютого 2022 р.)

Київ – 2022

ЗМІСТ

Вступ	2
Опис основних розділів та їх короткий зміст	3
Орієнтовний перелік питань, що виносяться на іспит	23
Структура екзаменаційного білету	25
Критерії оцінювання відповідей	26
Рекомендована література	27

ВСТУП

Програма вступного випробування призначена для всіх осіб, що беруть участь у конкурсі для навчання за освітнім ступенем «бакалавр» на освітню програму 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на основі диплому молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста), диплома бакалавра, магістра за іншою програмою.

Метою вступного випробування є з'ясування рівня володіння абітурієнтом базовими теоретичними знаннями, що відповідають основним фаховим компетентностям першого рівня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та виявити достатність рівня підготовки для вступу на бакалаврську програму за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування».

Завдання вступного іспиту пов'язані з вимогами до кваліфікаційного рівня «бакалавр» з фінансів, банківської справа та страхування і передбачають оцінку базових теоретичних знань.

ОПИС ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ

МАКРОЕКОНОМІКА

Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП), їх співвідношення. Методи обчислення ВВП: виробничий, розподільчий (за доходами) та метод кінцевого використання (за витратами). Тіньова економіка. Співвідношення між потенційним і фактичним ВВП. Роль цінового фактора у вимірюванні ВВП. Номінальний і реальний ВВП.

Показники рівня цін. Індекси цін. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Індекс цін виробника. Дефлятор ВВП. Відмінність між ІСЦ та дефлятором ВВП. Зведення номінального ВВП до реального ВВП.

Грошовий ринок.

Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Класичний та кейнсіанський підходи до функції попиту на гроші. Процентна ставка: сутність, основні види та чинники, що впливають на її рівень.

Мотиваційна роль реальної процентної ставки для встановлення рівноваги на грошовому ринку.

Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку.

Банківська система та грошова пропозиція. Основні функції комерційних банків. Банківські резерви. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.

Інфляційний механізм Інфляція: сутність та основні види.

Темп інфляції та методи його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Очікувана та неочікувана інфляція за теоріями адаптивних та раціональних очікувань. Види інфляції за джерелами виникнення: інфляція попиту, інфляція витрат та їх графічна інтерпретація. Причини інфляції. Кейнсіанська та монетарна концепції щодо причин інфляції.

Приватні інвестиції. Заощадження та інвестиції.

Заощадження як функція наявного доходу. Графік заощадження. Середня та гранична схильність до заощадження. Чинники заощадження. Вибір заощадником активу. Види заощаджень. Рівень заощаджень. Рівновага між заощадженнями та інвестиціями. Класичний* та кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями.

Інвестиції в основний капітал. Функціональна роль інвестицій. Економічний зміст інвестицій. Кейнсіанська та неокласична інвестиційна функція. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткова ставка. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій і їх вплив на криву інвестиційного попиту. Нестабільність інвестицій. Інвестиції в економіку України

ФІНАНСИ

Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Предмет фінансової науки. Виокремлення фінансової науки в самостійний напрямок фінансових досліджень. Формування фінансової теорії. Теорія фінансів. Еволюція теорії фінансів. Об'єкти і суб'єкти фінансових досліджень.

Фінансове право і фінансова політика.

Фінансове право, його суть, зміст, форми реалізації. Поняття і рівні проведення державної фінансової політики. Мета, форми та способи

проведення фінансової політики. Характеристика державних фінансових планів. Кредитна політика. Інвестиційна політика. Валютна політика. Інші форми державної фінансової політики (цінова, митна, амортизаційна). Корпоративна, фінансова політика. Державний фінансовий апарат і його функції.

Податки. Податкова політика.

Функції оподаткування. Види податків, зборів і обов'язкових відрахувань. База оподаткування, податкові зобов'язання. Методи розрахунків та порядок сплати податків, зборів і обов'язкових платежів. Податкова політика і податкова система держави. Організація податкової служби і податкової роботи.

Бюджет. Бюджетна система.

Сутність, призначення та роль бюджету держави. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України. Система доходів бюджету. Організація виконання бюджету. Бюджетна політика.

Бюджетний дефіцит.

Бюджетний дефіцит як фактор інфляції. Методи фінансування бюджетного дефіциту. Методи оптимізації бюджетного дефіциту. Взаємозв'язок бюджетного дефіциту та економічної динаміки.

Державний кредит.

Державний кредит. Основні форми державного кредиту. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Амортизація та обслуговування позик та способи їх проведення. Міждержавні трансферти. Державні гарантії та умови їх надання. Державний борг, його форми і структура. Управління державним боргом країни. Способи погашення державного боргу країни.

Місцеві фінанси. Фінансова децентралізація місцевих бюджетів і фінансове вирівнювання.

Структура фінансів регіону. Порядок формування доходів місцевих бюджетів. Фінансова децентралізація місцевих бюджетів. Регулювання між бюджетних відносин шляхом використання між бюджетних трансфертів.

Соціальні позабюджетні фонди.

Система соціального страхування. Позабюджетні фонди соціального страхування. Організаційні основи діяльності фондів соціального страхування. Джерела формування фондів. Соціальні послуги та виплати фондів. Пенсійне забезпечення в Україні та за рубежом. Перспективи розвитку соціальних фондів в Україні.

Міжнародні фінанси.

Міжнародні фінансові операції і порядок їх проведення. Умови залучення кредитів міжнародних фінансових організацій. Форми і види міжнародних фінансових операцій. Організація проведення фінансових операцій в особливих зонах. Поточні і капітальні міжнародні фінансові операції. Іноземні інвестиції та їх форми. Структура платіжного балансу країни. Міжнародна ліквідність країни та її показники.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

1. Макроекономічні моделі: суть та роль у макроекономічному аналізі й прогнозуванні.
2. Модель кругопотоку доходів та видатків. Основні макроекономічні тотожності.
3. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія.
4. Макроекономічна політика: зміст, цілі та інструментарій.
5. Поняття про Систему національних рахунків (СНР). Відмінність СНР та Балансу народного господарства (БНГ).
6. Сутність та основні категорії СНР.
7. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків.
8. ВВП та принципи його розрахунку.
9. Валовий внутрішній продукт та методи його розрахунку.
10. Реальні та номінальні величини. Цінові індекси.
11. Індекс споживчих цін та індекс цін (дефлятор) ВВП.
12. ВВП та економічний добробут.
13. Сукупний попит та його структура. Цінові чинники сукупного попиту.
14. Нецінові чинники сукупного попиту. Вплив нецінових чинників на криву сукупного попиту.
15. Сукупна пропозиція в короткостроковому і довгостроковому періоді.
16. Нецінові чинники короткострокової сукупної пропозиції.
17. Взаємодія сукупного попиту і сукупної пропозиції.
18. Кейнсіанська концепція макрорівноваги. Умови побудови кейнсіанської моделі.

19. Споживання та заощадження як функції поточного доходу.
Схильність до споживання та заощадження.
20. Проста модель рівноваги. „Кейнсіанський хрест“.
21. Бюджетний дефіцит та управління державним боргом.
22. Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати.
23. Цілі та механізм грошово–кредитної політики.
24. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Природний рівень безробіття, повна зайнятість.
25. Причини існування безробіття.
26. Суть, види та соціально-економічні наслідки інфляції.
27. Причини інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат.
28. Економічне зростання та економічний розвиток. Суть, фактори й типи економічного зростання.
29. Передумови моделі економічного зростання Солоу. Вплив нагромадження капіталу, приросту населення та технічного прогресу на капіталоозброєність.
30. Джерела економічного зростання у моделі Солоу. Внесок факторів виробництва в економічне зростання.
31. Типи та інструменти зовнішньоторговельної політики.
32. Сутність фінансів як економічної категорії.
33. Механізм реалізації розподільчої функції фінансів.
34. Фінансові категорії та їх взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.
35. Засади функціонування фінансової системи в Україні.
36. Фінансове право України.
37. Правове регулювання фінансової діяльності держави.
38. Фінансова політика, її сутність, види і значення.
39. Складові елементи державної фінансової політики.
40. Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики.

41. Державне управління фінансами.
42. Фінансовий контроль: його види та методи.
43. Соціально-економічна сутність і функції податків.
44. Характеристика елементів податку.
45. Основи класифікації податків.
46. Принципи і методи оподаткування.
47. Організаційна будова податкової системи України.
48. Економічна природа та роль державного бюджету.
49. Державні доходи, їх склад та методи формування.
50. Видатки державного бюджету, їх склад та класифікація.
51. Причини та види дефіциту бюджету.
52. Методи покриття дефіциту державного бюджету.
53. Структура і принципи побудови бюджетної системи України.
54. Система місцевих бюджетів в Україні.
55. Поняття та стадії бюджетного процесу.
56. Сутність та складові фінансового ринку.
57. Сутність та функції міжнародних фінансів.
58. Міжнародні фінансово-кредитні інститути та їх роль у світовій фінансовій системі.
59. Валюта та валютний курс, конвертованість валют.
60. Валютні операції на міжнародному валютному ринку.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Пакет містить 20 білетів. Завдання білетів є рівнозначними за обсягом та складністю. Кожен білет складається з трьох питань, що дають можливість здійснити оцінку знань з фахових дисциплін. Екзаменаційні завдання спрямовані також на виявлення творчих можливостей майбутніх фахівців, їх здатності вирішувати виробничі ситуації, використовуючи набуті знання та вміння.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Оцінку «склав» (50-100 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в достатній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання основної й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Оцінку «не склав» (1-49 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Клименко В.В. Фінансовий ринок: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. реком МОНУ –К.: Центр учбової літератури 2015
2. Юрій С.І., Кириленко О.П., Дем'янишин В.Г. Бюджетна система. Тернопіль: Екон. думка – 424 с.2010
3. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник затверджено МОН України.-К.: Центр учбової літератури 2013
4. Оспіщев В.І. Фінанси: навч. пос. – К.: Знання, - 567 с. 2008
5. Юрій С.І., Федосов В.М. Фінанси: підручник. – К. Знання – 687 с. 2012
6. Філімоненков О.С., Дема Д.І. Фінанси підприємств: підручник – К.: Алерта – 496 с. 2014
7. Банківська діяльність: навч. посіб. для студ. вузів рек. МОНУ – К.:Алерта 2012
8. Чесноков В.Л. Фінансові інструменти. навчальний посібник. Науковий ред. к.е.н., проф. Коваленко М.А. - Херсон: Видавництво ХМД, - 246 с. 2007
9. Ковальчук С.В. Фінанси: навчальний посібник реком. МОНУ, Львів: Новий Світ -540 с. 2016
10. Виноградська А.М. Основи підприємництва:навчальний посібник. – К.: Кондор – 544 с. 2007
11. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: підручник. –К.: ЦУЛ.- 504 с. 2013
12. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): підручник для студ. вищих навч. закладів- К.: Центр учбової літератури